

Колодка А.В.

Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту

МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ КРИЗОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОГО РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ПРОТИСТОЯННЯ

Стаття присвячена питанням потреб сучасного суспільства та отриманню навичок застосування інформаційних технологій для вирішення завдань фахового профілю, які є у свою чергу публічного управління. Компетентнісний підхід до організації публічного управління передбачає оволодіння управлінцями відповідних компетентностями, тобто здатністю виконувати реальні завдання стратегічних комунікацій, отримувати, передавати, аналізувати інформацію в умовах повномасштабних загроз. Професійною метою навчання стратегічних комунікацій є формування у комунікативної компетенції шляхом розвитку та вдосконалення усіх видів діяльності, а також оволодіння соціокультурною компетенцією.

Аналіз останніх досліджень та публікацій свідчить, що інформаційна безпека в сфері державного управління стала предметом дослідження в численних роботах багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених. На основі аналізу попередніх наукових досліджень визначено проблемні питання публічного управління у сфері інформаційної протидії, зокрема стратегічної комунікації, тобто здатністю виконувати реальні завдання з отримання, передавання, аналізування інформації в умовах іншомовного середовища.

Методами дослідження були контент-аналіз, гіпотетичний та загальнонауковий. З огляду на це комунікативна компетентність це інтегративне утворення особистості, яке формується на основі соціокультурної, дискурсивної, стратегічної компетенцій і дозволяє майбутньому фахівцю ефективно здійснювати комунікацію, досягати при цьому позитивних результатів у своїй професійній діяльності.

Досліджено питання розповсюдження щодо організації інформаційної взаємодії органів державного управління під час повномасштабної війни.

Ключові слова: інтерактивні методи, інформаційна безпека, повномасштабні бойові дії.

Постановка проблеми. Інтеграція і глобалізація соціальних, економічних та культурних процесів, які відбуваються сьогодні у світі, перспективи розвитку української держави, пов'язані з її інтеграцією у європейський простір, вимагають глибокого оновлення вітчизняної системи освіти, яка потребує наразі модернізації на всіх її рівнях, у тому числі й у галузі публічного управління.

Сьогодні злиття національної освіти зі світовою, зокрема у вивченні стратегічних комунікацій, здійснюється з урахуванням основних принципів державної освітньої політики в Україні. Пріоритетністю освіти, її демократизацією, гуманізацією, національною спрямованістю, поступовістю, багато культурністю і варіативністю, відкритістю освітньої системи та нероздільністю навчання і виховання [1, с. 35].

Крім того, при запровадженні нових підходів до системи навчання, створюються умови, які забезпечують розвиток комунікативних, творчих і професійних компетенцій в управлінців та сти-

мулюють потребу майбутніх фахівців у постійній самоосвіті на основі змісту та організації навчального процесу.

Отже, потреби сучасного суспільства та рівень розвитку психолого-педагогічних і суміжних наук визначають загальну стратегію навчання її спрямованість на оволодіння іншомовною міжкультурною комунікацією та отриманням навичок стратегічної комунікації щодо та задля вирішення завдань фахового профілю, які є у свою чергу складовими комунікативної професійної компетентності [2, с. 24].

Компетентнісний підхід до організації публічного управління передбачає оволодіння управлінцями компетентністю комунікації, тобто здатністю виконувати реальні завдання стратегічної комунікації, отримувати, передавати, аналізувати інформацію в умовах повномасштабної агресії. З огляду на це комунікативна компетентність стратегічних комунікацій це інтегративне утворення особистості, яке

формується на основі соціокультурної, дискурсивної, стратегічної компетенцій і дозволяє майбутньому фахівцю ефективно здійснювати стратегічну комунікацію, досягати при цьому позитивних результатів у своїй професійній діяльності [3 с. 22; 4 с. 18].

Професійною метою навчання є формування у комунікативної компетенції шляхом розвитку та вдосконалення усіх видів інформаційної діяльності, а також оволодіння соціокультурною компетенцією.

В сучасних умовах, коли інформаційні та комунікативні технології стали невід'ємною частиною повсякденного життя, а отже і процесу навчання гостро постає проблема пошуку та поєднання таких форм і методів навчання, які б гарантовано забезпечили необхідний рівень оволодіння стратегічними комунікаціями.

Аналіз останніх досліджень та публікацій свідчить, що інформаційна безпека в сфері публічного управління стала предметом дослідження в численних роботах багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених. Психологічні основи становлення комунікативної культури особистості висвітлено в роботах О. Леонтєва, С. Мойран, Ю. Пассова, Б. Паригіна. Проблема підходів, форм та методів навчання стратегічним комунікаціям розглядаються в зарубіжних концепціях Lantolf, J.deCourcy, M. Richard J.C, Rogers T.S.

В Україні зазначеній проблемі присвятили свої наукові роботи М. Зубарева, О. Хитра, Н.М. Драгомирецька, К.С. Кандагура, А.В. Букач та інші. Їх здатність до запам'ятовування, а саме до формування, закріплення, збереження і відтворення та інші аспекти вказують на необхідність постійного моніторингу і вивчення впливу різних форм і методів та їх комбінацій на ефективність навчання. Крім того, упродовж навчання таке поєднання форм та методів постійно змінюється та корегується, що є на сьогодні невід'ємною умовою його удосконалення та оновлення.

Постановка завдання. Отже, метою нашого дослідження є огляд проблемних питань публічного управління у сфері інформаційної протидії, зокрема стратегічної комунікації, які б дозволили за встановлений термін та з визначеними основними засобами навчання досягти необхідного рівня володіння навичками стратегічних комунікацій, враховуючи необхідність впровадження сучасних технологій стратегічних комунікацій в усі системи публічного управління для ефективного реформування.

Отже, необхідно простежити розвиток концепції інформаційної протидії під час гібридної та повномасштабної війни.

Виклад основного матеріалу дослідження. Отже, гібридні конфлікти це війни повного спектру з фізичним та концептуальним вимірами: перший, боротьба проти збройного ворога і другий це боротьба за контроль та підтримку місцевим населенням в зоні бойових дій, підтримка внутрішніх фронтів та підтримка міжнародної спільноти.

Для забезпечення та стабілізації місцевого населення, сили які залучені, повинні негайно відбудувати або відновити безпеку, основні служби, місцеве самоврядування та основні елементи економіки. Усвідомлення того, що повномасштабна війна вимагає одночасного успіху на всіх цих фронтах набуває не лише теоретичного аї в свою чергу практичного значення. Отже, стандартний послідовний підхід звичайної війни, який базувався на логіці передусім перемоги сил штабного противника, забезпечуючи контроль над територією, а потім починаючи державне будівництво та реконструкція є недостатніми на сьогоднішній день [5 с. 15; 6 с. 45].

Сучасна комунікативно-діяльна модель до інформаційного протиборства пропонує широке впровадження інтерактивних нестандартних методів і форм протидії для кращого осмисленого викладення наративів. Інноваційні явища, що породжують специфіку стратегії ефективної діяльності, зумовлюють перехід від простої подачі інформації до застосування інноваційних та інтерактивних методів за допомогою месенджерів таких, як "Telegram".

Слово «інтерактивний» означає здатний до діалогу. Інтерактивне модель навчання це спеціальна форма організації навчальної діяльності, яка має конкретну передбачену мету: створити комфортні умови навчання, за яких кожен відчуватиме свою успішність, інтерактивну досконалість. В основі такого навчання є співробітництво і продуктивне спілкування, спрямоване на спільне розв'язання проблем, формування здатності виділяти головне, ставити цілі, планувати діяльність, розподіляти функції, критично мислити, досягати значимих результатів. З'являється кооперація у формі взаємо навчання (колективне, групове навчання у співпраці) [7 с. 15; 8 с. 45].

Зроблено висновок, що саме інтерактивні форми навчання мають домінувати на заняттях з стратегічних комунікацій. Вони найкраще сприяють розвитку вмінь і навичок спілкування студентів, навчають їх працювати в команді, зважати

на думки і висловлювання інших, підвищують мотивацію до навчання. Використання відповідних вдано підібраних інтерактивних технологій та прийомів, дає можливість модернізувати процес навчання, активізувати його учасників, зробити їх не пасивними спостерігачами, а партнерами, співавторами «дійства». В свою чергу застосування дистанційних та змішаних форм навчання.

Використання таких методів навчання як мозковий штурм, рольова гра, та ін. дозволило отримати гарні результати під час відпрацювання нового матеріалу та його активізації. Характерною особливістю цього процесу є пошук нових форм, методів і засобів навчання, їх комбінування, розгортання широкої експериментальної роботи, метою якої є забезпечення умов для реалізації мети і завдань сучасної освіти сьогодні належить ІКТ. Головною метою навчання за допомогою ІКТ є формування та розвиток комунікативної культури, навчання практичному володінню соціокультурною компетенцією.

Численні дослідження довели, що методи активного навчання, а особливо у поєднанні з сучасними ІКТ, значно поліпшують запам'ятовування матеріалу, сприяють його ідентифікації і цілеспрямованій практичній реалізації [8]. Навички користування ІКТ допомагають орієнтуватися у світовому інформаційному просторі.

Активне запровадження сучасних комп'ютерних технологій у процес навчання сьогодні одне із пріоритетних завдань. Управлінець повинен оволодіти навичками застосування інформаційних технологій з метою розширення знань, загального кругозору для отримання необмеженого доступу до електронних довідників, енциклопедій та інших джерел знань.

Використання ІКТ сприяє розвитку критичного мислення, аналізу, синтезу, ідентифікації, абстрагуванню, порівнянню та співставленню, вербальному та невербальному прогнозуванню, упередженню. Таким чином, навички та вміння, що формуються за допомогою ІТ-технологій виходять за межі компетенцій навіть у рамках соціокультурного аспекту. Інтернет (за умови правильного використання) сприяє розвитку соціальних та психологічних якостей: впевненості у собі, здатності працювати у колективі, команді; створює сприятливу атмосферу для навчання, виступаючи при цьому інтерактивним засобом [4 с. 27].

Науково-технічний прогрес та розвиток суспільства, глобалізація проблеми освіченості людства вимагають від людини постійного удо-

сконалення, безперервної освіти протягом усього життя, уміння швидко адаптуватися в соціумі, швидко приймати рішення, бути мобільним і комунікабельним. На сьогодні одним з інструментів реалізації цієї потреби є дистанційне навчання це сукупність сучасних технологій, що забезпечують доставку інформації в інтерактивному режимі за допомогою використання ІКТ (інформаційно-комунікаційних технологій) від тих, хто навчає, до тих, хто навчається.

Основними принципами дистанційного навчання є саме інтерактивна взаємодія у процесі роботи, надання можливості самостійного освоєння досліджуваного матеріалу, а також консультаційний супровід у процесі дослідницької діяльності. Основну роль у здійсненні дистанційного навчання відіграють сучасні ІТ.

Безумовно, зазначена форма навчання є необхідною та ефективною при умові неможливості організації очного, або ж як допоміжна, тобто вже найближче майбутнє, яке дуже легко перемикає в різні режими: збільшувати чи зменшувати офлайн або онлайн компоненти, обирати різні організаційні моделі та стратегії відповідно до можливостей, потреб і викликів.

Специфіка дистанційного навчання, що базується на телекомунікаційних технологіях, інтернет-ресурсах і послугах, впливає на способи відбору і структуризації змісту, способи реалізації тих чи інших методів і організаційних форм навчання, що суттєво впливає на функціонування всієї системи [7 с. 8].

Наразі активно розробляються та впроваджуються у використання для організації дистанційного формату навчання різноманітні інтернет-платформи, додатки, інструменти. Серед найпопулярніших- Moodle, Google Classroom, Zoom, ClassDojo, Classtime LearningApps.org та ін.

Відеоконференції можна проводити також за допомогою Microsoft Teams, Google Meet, Skype тощо.

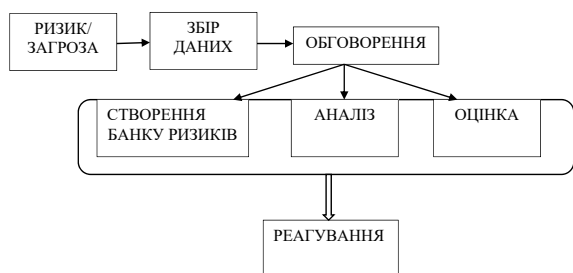
Але такий формат допустимий і можливий за умови належного технічного забезпечення та наявності якісного інтернет-покриття. Особливістю дистанційного навчання є також усвідомлене ставлення до нього насамперед, їхня мотивація та бажання отримувати інформацію, оскільки значну роль у його якості відіграє самодисципліна та самоорганізація слухача. Якщо під час навчання є можливість встановлення швидкого контакту з лектором для з'ясування, уточнення проблемних питань, то за умови дистанційного навчання першочергову роль відіграє

саме самоосвіта. Безперечно, наразі 100% як допоміжна форма навчання, але не постійна.

На певних етапах такої співпраці управлінець бере на себе роль «керівника» з певних питань, а викладач виступає фасилітатором, який буде сприяти використанню вивченого та опрацьованого матеріалу на практиці та розвитку професійної комунікативної компетенції, що і є метою навчання.

Під час інформаційного протиборства варто використовувати підхід на основі аналізу ризику, особливо важливий для регіонів, де зосереджений значний потенціал небезпечних виробництв і об'єктів у поєднанні зі складною інфраструктурою, соціально-політичною ситуацією і недостатнім фінансуванням. У загальному випадку управління ризиком це розробка та обґрунтування оптимальних програм діяльності, які покликані ефективно реалізувати рішення в галузі інформаційного протиборства.

Дане інформаційне протиборство можна зобразити у вигляді алгоритму на мал. 1. Алгоритм стверджує наступне: після збору інформації ризиків і її аналізу переходимо на наступний етап обговорення.

Мал. 1. Алгоритм управління інформаційним протиборством

Висновки. Сучасний рівень розвитку інформаційних технологій забезпечує технічні передумови для створення нових форм моделювання ситуацій під час інформаційного протиборства, наближаючи навчання до ситуації прогнозованої майбутньої професійної діяльності.

Підсумовуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що для досягнення бажаних результатів необхідно запроваджувати змішаний принцип, використовуючи різноманітні засоби комунікації та протидії. При проведенні занять у класах та онлайн важливо використовувати саме інтерактивні методи. Також, необхідно постійно керуватися трьома важливими складовими: комунікативною (передача та збереження вербальної і невербальної інформації), інтерактивною (організація взаємодії в спільній діяльності) та перцептивною (сприйняття та розуміння людини людиною), які вочевидь і є ключовими в організації навчання іноземним мовам на сучасному етапі вітчизняної філологічної освіти. Задля успішного досягнення результатів в основу викладання покласти поєднання та комбінацію форм та методів інтерактиву, який відповідає категорії, враховуючи сучасні технічні засоби та новітній підхід.

Вищезазначені принципи є керівництвом для подальшої діяльності фахівців, які прагнуть створити поведінкові та позиційні зміни у аудиторії. Керівні принципи зосереджені на створенні відчутної поведінки, яка підтримує політику та цілі держави. В даному документі наданні розробникам та практикам деякі вказівки щодо застосування ІКТ під час інформаційних загроз.

Список літератури:

1. Комунікативна діяльність в державному управлінні, Н.М. Драгомирецька, К.С. Кандагура, А.В. Букач, Одеса. 2017.
2. Прикладні антикризові PR-технології, М. Зубарева, Острог Видавництво Національного університету «Острозька академія» 2014.
3. Publication 3-80, Information Operation, http://media.leeds.ac.uk/papers/pmt/exhibits/2270/jwp3_80.pdf; New Zealand Army, Future Land Operating Concept 2035 (FLOC 35): Integrated Land Missions, (2016).
4. Реагування на кризові ситуації, що загрожують національній безпеці України: адміністративно-правові засади реалізації теорії та досвіду, Львів Растр-7 2019.
5. Комунікація і криза як громадам протистояти викликам і успішно діяти в період кризи, Л. Мудрак, КИЇВ 2020 рік.
6. Joint Influence Activities Directorate. ADF: Manoeuvre in the Information Environment (Draft), (August 2019); Additionally, Australian Army. Land Warfare Doctrine 3-0 Operations, (2018).
7. Joint Publication (JP) 1-02, The Department of Defense Dictionary of Military and Associated Terms, (November 2019) <https://www.jcs.mil/Portals/36/Documents/Doctrine/pubs/dictionary.pdf>; Australian Defence Glossary, 'information environment', ID: 70608.
8. Petrenko M.A. The developmental interactive technology of students' creative activity. Open Science Journal of Education. 2015. №3. С. 43–47.

Kolodka A.V. MODEL OF TRAINING OF CRISIS MANAGEMENT SPECIALISTS OF SECURITY AND DEFENSE SECTOR DURING A FULL-SCALE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR

The article is devoted to the issues of the needs of modern society and the acquisition of skills in the use of information technologies to solve the tasks of a professional profile, which are, in turn, public administration. A competent approach to the organization of public administration involves mastering the relevant competencies by managers, that is, the ability to perform real tasks of strategic communications, receive, transmit, and analyze information in conditions of full-scale threats. The professional goal of studying strategic communications is the formation of communicative competence through the development and improvement of all types of activities, as well as the mastery of socio-cultural competence.

Analysis of recent research and publications shows that information security in the field of public administration has become the subject of research in numerous works of many domestic and foreign scientists. Based on the analysis of previous scientific studies, problematic issues of public management in the field of information countermeasures, in particular strategic communication, i.e. the ability to perform real tasks of receiving, transmitting, and analyzing information in a foreign language environment, have been identified.

Research methods were content analysis, hypothetical and general scientific. In view of this, communicative competence is an integrative personality formation, which is formed on the basis of sociocultural, discursive, strategic competences and allows the future specialist to communicate effectively, while achieving positive results in his professional activity.

The issue of dissemination regarding the organization of information interaction of state administration bodies during a full-scale war has been studied.

Key words: *interactive methods, information security, full-scale combat operations.*